

Statsråd Kristin Halvorsen
Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
Akersgata 44
0032 Oslo

Trondheim, 25. januar 2011
Saksbehandler: Harry Rishaug
tlf 99451500

Høringsuttalelse:

Rapporten "Kulturskoleløftet – kulturskole for alle"

På Norsk kulturskoleråds landsmøte i Fredrikstad 22. oktober inviterte statsråden Norsk kulturskoleråd til en dialog om kulturskolene i Norge. Vi ser på denne høringsuttalelsen som et innspill til dialogen, og har derfor fokus på det som ut fra vårt syn er de aller viktigste spørsmål å sette på dagsorden.

Norsk kulturskoleråd mener kulturskoleutvalget i sin fyldige og gode rapport tar opp en rekke temaer som både direkte og indirekte er vesentlige i forhold til kulturskolenes plass og rolle i kommunene. Vi vil komme tilbake til flere av disse.

I denne uttalelsen legger Norsk kulturskoleråd til grunn den resolusjon som enstemmig ble vedtatt av vårt landsmøte. Resolusjonen, som følger vedlagt, ble også overlevert statsråden på møtet.

Vårt hovedanliggende – kulturskolens kjernevirksomhet.

Norsk kulturskoleråd ser på utvalgets forslag for å ivareta de faglige og sosiale sider av kulturskoletilbudet som grunnleggende viktig. Vi vil derfor først og fremst vektlegge disse.

Dette angår direkte kulturskolens primæroppgave, det som betegnes **kjernevirksomheten**: I den nasjonale GSI statistikken som registrerer antall elever, elevplasser, skolepenger osv. defineres den slik:

"Kjernevirksomheten" er opplæring individuelt eller i grupper i musikk eller andre kunstfag for kulturskoleelever i den kommunale kulturskolens egen regi.

Kjernevirksomheten finansieres av kommunen, og ved skolepenger etter kommunalt vedtatte satser. Skolepengene kan være graderte bl.a. ut fra søsken/plassmoderasjon, eller friplassordninger.

I sin visjon "Kulturskole for alle" fokuserer Norsk kulturskoleråd nettopp på kjernevirksomheten.

Gjennom Soria Moria-erklæringen, Kulturløftet 1 og 2 viser Regjeringen at den deler kulturskolerådets visjon. I Kulturløft 2 sies det tydelig:

"Det skal gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn som ønsker det får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris. Dette skal sikres ved statlige stimuleringsmidler og en solid kommuneøkonomi".

Vi har også merket oss at statsråden allerede i Stortingets spørretime 12. mai 2010 i svar til Høyres Jan Tore Sanner om oppfølgingen av Kulturløftet uttalte:

"Kulturløftet II er som kjent en fireårssatsing. Målet er at alle barn som ønsker det skal få en kulturskoleplass i 2014".

Norsk kulturskoleråd ser det som positivt at Regjeringen i statsbudsjettene både for 2010 og 2011 har avsatt 40 mill kroner i øremerkede stimuleringsstilskudd til kulturskolene/kulturtilbud. Nedsettingen av kulturskoleutvalget og høringsrunden for deres rapport er også prisverdig og et viktig bidrag til framdrift i saken.

Norsk kulturskoleråd berømmer Regjeringen for ambisiøse mål for utviklingen av kulturskolene, men vil likevel hevde:

Skal "Kulturskoleløftet" bli noe annet enn uforpliktende gode intensjoner, behøves etter vårt syn mer målrettede statlige tiltak overfor kommunene enn de en har i dag. Vi støtter derfor sterkt kulturskoleutvalgets forslag om økte stimuleringsmidler, tildelt kulturskole-virksomheten i alle kommuner ut fra visse kriterier. (Kap. 2.5)

Det bør også utarbeides forskrifter som definerer en makspris og setter faglige krav til ledelse og fagpersonale i kulturskolene. Det vises til utvalgets kap. 7.4 og det forslag til forskrifter som er vedlagt rapporten.

Utdypende og supplerende kommentarer:

Skolepengene

Etter at den øremerkede statsstøtten til kulturskolene ble fjernet i 2004 har en sett en utvikling der kulturskoler i stadig flere kommuner har fått svært høye skolepengesatser. Mange steder framstår kulturskolen som et tilbud for barn og unge fra familier med god økonomi. Dette er svært negativt for skoleslaget som ønsker å nå ut til alle lag av befolkningen, og som har et stort potensial for integrering av barn fra ulike etniske grupper i samfunnet. Når et økende antall kommuner hever satsene for skolepengene og fjerner moderasjons- og friplassordninger, er ikke dette bare en økonomisk merbelastning for frivillige kulturaktiviteter som bl.a. skolekor, -korps, -orkestre og teaterlag, men vil svekke den brede sosiale profilen disse ønsker å ha. Når i tillegg tusener står i kø for å få plass, er den totale situasjonen et alvorlig brudd på det som burde være barns demokratiske rettigheter i vårt samfunn i henhold til barnekonvensjonens artikkel 31.

Utviklingen etter 2004 har vist at den generelle statlige støtten til kulturskolene ble fjernet for tidlig. Ser en på kulturskolene som en del av det nasjonale skole- og kulturtilbudet til barn og unge, kan ikke staten gi kommunene et eneansvar for å sikre et likeverdig tilbud til alle.

Den øremerkede statsstøtten ble gitt ut fra kulturskolens timetall, og virket åpenbart stimulerende til økt kommunal satsing. Dette til tross for at støtten i 2003, året før den ble innlemmet i rammeoverføringen, ikke var på mer enn om lag 90 mill kroner. Støtten forutsatte også en makspris for skolepengene på kr 1600 pr år og gav rom for subsidiering av dirigentlønn til skoleorkester, skolekor og skolekorps.

Norsk kulturskoleråd vil sterkt støtte kulturskoleutvalgets forslag om å gjeninnføre en **makspris** for skolepengene i kombinasjon med moderasjons- og friplassordning. Satsen på kr 2.000 pr år synes nøkternt realistisk ut fra dagens situasjon, og vil, kombinert med søsken- / plassmoderasjon og en god friplassordning, gjøre at kulturskoletilbudet kan nå ut til alle sosiale grupper.

Forskrifter

Allerede i 2004 la Norsk kulturskoleråd fram utkast til forskrifter for Kunnskapsdepartementet. Da som nå er argumentasjonen behovet for noen grunnleggende kjøreregler som på vesentlige områder gir et så likeverdig kulturskoletilbud i kommunene som mulig.

Som kulturskoleutvalget foreslår bør forskriften omfatte makspris, moderasjons- og friplassordninger.

Praktiske forhold gjør at ventelister fra tid til annen ikke kan unngås. Forslaget om at kulturskolen skal utarbeide en plan for redusert tid i kø for søkere er imidlertid betimelig, dessuten at det skal gis tilpasset opplæring innenfor en ressurs som sikrer et kvalitativt godt fagtilbud.

Kravet om høy kunstfaglig kompetanse i ledelse og fagpersonale er vesentlig. Vi vil i den forbindelse påpeke at kulturskolene i sin stab har behov for lærere med utdanning som både dekker kulturskolens kunstfag og de allmenne estetiske fag i grunnskolen. Kombinerte lærerstillinger kulturskole-grunnskole er mange steder en forutsetning for å bygge opp hele og attraktive stillinger i kommunen eller i et samarbeid mellom kommuner. Forskrifter bør vise til dette, og innføres senest i 2014.

Stimuleringsmidler til alle kommuner

Alle kommuner har behov for å forbedre sitt kulturskoletilbud, enten dette gjelder skolepengenivå, moderasjons- og friplassordninger, reduserte ventelister eller bredden i kretsen av kunstfag som tilbys. Ordningen med stimuleringsmidler må derfor være generell, og følges av kriterier som sikrer at midlene bidrar til et kvalitativt bedre, mer sosialt tilrettelagt kulturskoletilbud som når ut til flere. I første rekke barn og unge, men om mulig også voksne og eldre.

Den foreslåtte modell, der stimuleringsmidler gis i forhold til kommunens netto utgifter til kulturskolevirksomheten er etter vår vurdering god. Dette synes som en rettferdig nøkkel for fordeling av midler innenfor en gitt ramme, og vil slik vi ser det stimulere kommunene til økt satsing

på kulturskolen. Bruk av KOSTRA-tall i denne sammenheng bør kvalitetssikres, slik at prinsippene bak innrapportering fra kommunene er identiske.

Vi støtter kulturskoleutvalget i at et krav for tildeling av stimuleringsmidler må være at kommunen minst opprettholder sin ressursbruk. (Kap 7.4 Tilskuddsordning nr 2)

Den foreslåtte modell for stimuleringsordningen ivaretar en optimal kommunal selvråderett.

Norsk kulturskoleråd mener at målet må være at alle kommuner innen 2014 senker nivået på skolepengene til den foreslåtte maksimumspris, og at kulturskoletilbudet innen denne tid omfatter minst 30 % av alle elever i grunnskolealder.

Opptrapping av stimuleringsmidlene

I resolusjonen som ble vedtatt på Norsk kulturskoleråds landsmøte ble det pekt på at de 40 mill som er foreslått i statsbudsjettet for 2011 i sin helhet bør gå til stimuleringsmidler til alle kommuner. Fra 2012 ble det anslått et behov for å øke disse midlene til 120 mill, i 2013 til 250 mill og i 2014 til 400 mill. Dette som et estimat for å nå måltallet i forhold til antall elever i grunnskolealder.

Prosjektrettede utviklingsmidler

Mens stimuleringsmidler foreslås til alle kommuner ut fra visse kriterier, er det som kulturskoleutvalget foreslår verdifullt at staten viderefører de prosjektrettede **utviklingsmidler** som kan tildeles kommuner, institusjoner og organisasjoner ut fra søknad. Dette gjør det mulig å utprøve nye undervisningsopplegg i kunstfagene, og utvikle modeller for samarbeid kulturskole/barnehage/SFO/ skole/lokalt kulturliv tilpasset kommunenes ulike forutsetninger og behov.

Da Norsk kulturskoleråd gjennom mange år er tildelt statsstøtte til kulturskoleutvikling, har organisasjonen bygd opp det mest kompetente fagmiljø og nettverk nasjonalt, regionalt og lokalt for å forvalte slike midler på en god og effektiv måte. Gjennom sine sentrale og regional konsulenter og fylkes-/regionstyrer har organisasjonen det apparat som behøves for å involvere kulturskoler, skoleverk og kulturliv i den enkelte kommune i utviklingsprosjekter.

Et tildelingsutvalg slik det foreslås av kulturskoleutvalget (s. 106) kan organiseres av Norsk kulturskoleråd. Gjennom et nært samarbeid med de frivillige musikkorganisasjonene i Norge, har Norsk kulturskoleråd en verdifull dialog med den største brukergruppen i kulturskolene. Disse bør også være representert i et tildelingsutvalg.

Kulturskolen – et lokalt ressurscenter.

Som påpekt innledningsvis legger Norsk kulturskoleråd i denne høringsuttalelsen hovedvekt på kulturskolens kjernevirksomhet. Kjernevirksomheten er ikke bare kulturskolens "grunnmur", men også grunnlaget for at institusjonen skal kunne spille den utadrettede rolle som i stadig større grad ønskes. I flere sentrale dokumenter er "kulturskolen som ressurscenter" for barnehage, skole og lokalt kulturliv tillagt stor verdi. Både St. meld. nr. 39 (2002-2003) "Ej blot til lyst", Stortingets Innst.

S.nr.131 (2003-2004) og i oppfølgingen i strategiplanen "Skapende læring – kunst og kultur i opplæringen 2007-2010" er dette fremhevet.

Norsk kulturskoleråd har med sine utviklingsprosjekter vært en sentral støttespiller for kommunene i arbeidet med å utvikle gode lokale ressursentre. Senest høsten 2009 distribuerte organisasjonen i samarbeid med Kunnskapsdepartementet og Nasjonalt senter en veiledning til alle kommuner om suksesskriterier for utviklingen av kulturskolen som lokalt ressursentre. Denne var bygd på erfaringer og analyser av utviklingen i de fire demonstrasjonskulturskolene som ble pekt ut av Utdanningsdirektoratet noen år tidligere.

I sitt mandat til kulturskoleutvalget og i kriteriene for søknaden på de 40 mill i utviklingsmidler fremhevet Kunnskapsdepartementet behovet for å styrke samarbeidet mellom grunnskolen, SFO og kulturskolen for å bedre tilbudet til barn mellom 6 og 10 år. Både kulturskoleutvalgets undersøkelse og kartlegging fra Norsk kulturskoleråd i viser at en del kulturskoler har ulike former for tilbud til barn i denne aldersgruppen, også innenfor SFO-tiden. Dette er positivt, også de mange prosjekter som i 2010 blir iverksatt for denne gruppen. Som statsråden var inne på i sitt foredrag på landsmøtet, vil imidlertid ikke disse tilbudene tjene til å senke nivået på skolepenger eller redusere ventelistene i kulturskolene. Snarere vil søknaden til kulturskolens kjernevirksomhet øke, dermed også ventelistene.

"Den norske kulturskolen" – bredde og fordypning.

Mandatet til kulturskoleutvalget sier at det skal legges til rette for talentutvikling. Et både karakteristisk og i internasjonal sammenheng unikt trekk ved kulturskolevirksomheten i Norge er kombinasjonen av breddetilbud og regionale talentprogrammer for elever med spesielle forutsetninger. Selv om dette er en naturlig konsekvens av prinsippet om tilpasset opplæring, representerer denne "dualismen" en utfordring for skoleslaget både faglig og politisk.

Norsk kulturskoleråd er tildelt prosjektmidler for å utrede hvordan de regionale lørdagsskolene kan videreutvikles. I denne fase avgrenset til tilbudene i musikk. Arbeidet forutsettes skje i nært samarbeid med høgere musikkutdanning, representanter for eksisterende lørdagsskoler og for videregående skoler med musikk. Vi vil komme tilbake til denne viktige saken så snart arbeidet er slutført, senest i løpet av skoleåret 2011/2012.

Flere kulturskoler er tildelt midler for ulike talentrettede prosjekter, både for andre kunstoffag og med spesielle organisatoriske modeller. Vi forutsetter at rapportene fra disse prosjektene vil inngå i en helhetlig vurdering av talentprogrammer i kulturskolenes regi.

Støtte til andre forslag fra utvalget:

I vår korte oppsummering av andre forslag og anbefalinger fra kulturskoleutvalget, legger vi til grunn et helhetlig syn på kulturskolens plass og rolle innenfor barn og unges oppvekstmiljø. Dette innebærer at temaer som f.eks. de estetiske fags situasjon i skolen, kompetansekrav i lærerutdanning

og forutsetninger for kombinerte lærestillinger både er direkte relevant for kulturskolen, men også for samhandlingen mellom kulturskole, grunnskole og kulturliv.

Etter Norsk kulturskoleråds syn har kulturskoleutvalget gitt en grundig begrunnelse for sine forslag som på en rekke områder vil ha stor betydning for videreutviklingen av kulturskolene. Vi støtter uforbeholdent disse forslagene (Kap. 1.5) :

- at de estetiske fags plass i grunnopplæringen styrkes, og muligheter for valgfag gjeninnføres
- at det innføres kompetansekriterier for å undervise i estetiske fag og kunstoffag som i andre fag i skoleverket. (Vi viser til egen høringsuttalelse om endring i opplæringslov og privatskolelov – kompetanseregler mm.)
- at kulturskolene sikres tilstrekkelige ressurser til å ivareta den nødvendige tilpassede opplæring av sine elever
- at det utvikles modeller for kulturskoetilbud innenfor skoledagen, og der det behøves, at elever enkeltvis eller i grupper kan tas ut fra ordinær grunnskoleundervisning. (Eks. Tolga-modellen)
- at flere kommuner stimuleres til å etablere kombinerte stillinger kulturskole-grunnskole-lokalt kulturliv.
- at det knyttes profesjonell dokumentasjon, evaluering og forskning til vesentlige utviklingsprosjekter og til kulturskolen som skoleslag.
- at lovparagraf § 13.6 i opplæringsloven oppdateres med ... **kulturskoetilbud** ... i stedet for ... musikk- og kulturskolar....

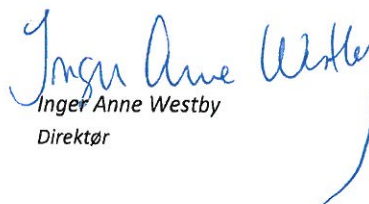
Som vi gav uttrykk for innledningsvis håper vi vår høringsuttalelsen kan inngå som et viktig dokument i dialogen vi ser fram til med statsråden i 2011.

for

Norsk kulturskoleråd

Aase Sætran
Styreleder

Inger Anne Westby
Direktør

Vedlegg:

Resolusjon vedtatt av Landsmøtet i Norsk kulturskoleråd 22. oktober 2010.

VEDLEGG:

RESOLUSJON

Norsk kulturskoleråds landsmøte i Fredrikstad 22. oktober 2010 berømmer Regjeringen for å ha satt kulturskolesaken høyt på den politiske dagsorden både i Soria Moria-erklæringen og Kulturløftet I og II.

Utsagnet i Kulturløftet II er visjonært både i sin målsetting og i statens vilje til å støtte kommunene. Der heter det: *"Det skal gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn som ønsker det får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris. Dette skal sikres ved statlige stimuleringsmidler og en solid kommuneøkonomi"*.

Landsmøtet gir sin tilslutning til kulturskoleutvalgets forslag om at de statlige stimuleringsmidlene skal gå til alle kommuner, basert på en rettferdig fordelingsnøkkel og forutsatt at visse kriterier innfris. Et krav må være at kommunen minst opprettholder sin ressursbruk. Stimuleringsordningen bør gi optimal kommunal selvråderett, samtidig som staten gjennom målrettede stimulerings tiltak bidrar til en utvikling av et kvalitativt godt og sosialt inkluderende kulturskoletilbud i alle kommuner.

Landsmøtet slutter seg også til forslaget om gjeninnføring av en makspris, som sammen med søskenmoderasjon og friplassordning forutsettes innført i alle kommuner innen 2014. Fra samme tidspunkt bør det foreligge forskrifter i tråd med kulturskoleutvalgets forslag.

De 40 mill som er foreslått i statsbudsjettet for 2011 bør i sin helhet defineres som stimuleringsmidler. Dette forutsetter en snarlig utarbeiding av fordelingsnøkkel og kriterier for tildelingen. Nøkkelen kan bygge på kommunenes netto driftsutgifter til kulturskolen.

Landsmøtet mener stimuleringsmidlene bør økes ut fra en årlig opptrappingsplan med 120 mill i 2012, 250 mill i 2013 og 400 mill i 2014. Når målet om makspris og tilbud til minst 30 % av elevene i grunnskolealder på landsbasis er nådd, kan stimuleringsmidlene inngå i rammetilskuddet til kommunene.

Gjennom en økning av utviklingsmidlene til Norsk kulturskoleråd kan modellforsøk og prosjekter i tilknytning til kulturskolevirksomheten videreføres. Som kulturskoleutvalget viser til har organisasjonen det faglig største, mest konsentrerte og kompetente miljøet for å fordele slike midler.

Norsk kulturskoleråd ønsker å inngå i en dialog med Regjeringen om hvordan Kulturskoleløftets ambisiøse målsetting skal være innfridd innen 2014, og anmoder departementet om å sende kulturskoleutvalgets rapport på høring til landets kommuner.